

Research Article/Araştırma Makalesi

Examining Social Studies Teachers' Social Emotional Learning Skills

Hüseyin BAYRAM¹ ¹ Ağrı İbrahim Çeçen University, Faculty of Education, Ağrı, Turkey, hubayram@agri.edu.tr* Corresponding Author: hubayram@agri.edu.tr

Article Info

Received: 31 January 2022

Accepted: 21 March 2022

Keywords: Social studies education, social studies course, social studies teachers, social emotional learning, social emotional learning skills.

 10.18009/jcer.1065975

Publication Language: Turkish

Abstract

In this study, it was aimed to examine the level of social emotional learning skills of social studies teachers. In this context social studies teachers' social emotional learning skills levels were investigated according to the age, gender, marital status and professional seniority. The study was carried out in the crosssectional survey design. The sample consists of 217 social studies teachers working in different regions of Turkey. The data of study was obtained through Social Emotional Learning Scale-Young Adult Form. Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used to analyze the data. In the study, it was determined that social studies teachers' social emotional learning skills levels were high in the total and sub-dimensions of the Social Emotional Learning Scale Young-Adult Form. On the other hand, it was determined that teachers' social emotional learning skills levels differed significantly according to gender, age, marital status and professional seniority variables. Some recommendations have been developed depending on the results.

CrossMark

To cite this article: Bayram, H. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin incelenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 10 (19), 236-258. <https://doi.org/10.18009/jcer.1065975>

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerinin İncelenmesi

Makale Bilgisi

Geliş: 31 Ocak 2022

Kabul: 21 Mart 2022

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, sosyal bilgiler dersi, sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal duygusal öğrenme, sosyal duygusal öğrenme becerileri.

 10.18009/jcer.1065975

Yayın Dili: Türkçe

Öz

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu amaç kapsamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri; cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki kıdem kapsamında irdelenmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklem grubu, Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapmakta olan 217 sosyal bilgiler öğretmeni ile oluşturulmuştur. Çalışmanın örneklemini belirlerken kolay örneklemeden yararlanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği Genç-Yetişkin Formu kullanılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesinde parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi işe koşulmuştur. Araştırma sonunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği Genç-Yetişkin Formu'nun toplam ve alt boyutlarında yüksek çıktığı belirlenmiştir. Öte yandan öğretmenlerin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı biçimde farklılaştığı da ortaya konmuştur.

Summary

Examining Social Studies Teachers' Social Emotional Learning Skills

Hüseyin BAYRAM ¹

¹ Ağrı İbrahim Çeçen University, Faculty of Education, Ağrı, Turkey, hubayram@agri.edu.tr

*Corresponding Author: hubayram@agri.edu.tr

Introduction

Life is a multidimensional construct. Human, who is the basic variable of life, has to have various qualities in order to survive in this multidimensionality. So that human; have to improve their social and emotional aspects in order to solve the problems they face, increase their quality of life and contribute to the society they live in. As a matter of fact, human being, who is a social and emotional being at the same time, should be happy and benefit himself and his environment; It is possible by providing a consistent unity between attitudes, behaviors, feelings and thoughts. In other words, being a happy and beneficial individual depends on the development of social and emotional learning skills.

Social emotional learning variables include skills that an individual will use in his daily life. It can be said that social emotional learning skills are directly related to social studies education as they are oriented towards daily life. As a matter of fact, the focus of social studies education is to provide students with knowledge, skills and values that they can use in daily life. From this point of view, the acquisition of social emotional learning skills to primary and secondary school students is provided by social studies education. When the social emotional learning skills and the skills of the social studies course are examined, it is understood that the skills of the social studies course include the social emotional learning skills. From this point of view, it can be said that social studies is a course that aims to equip students with social emotional learning skills as well as different skills. Social studies teachers must first have these skills in order for students to gain social emotional learning skills with the social studies course. Otherwise, teachers will be insufficient to teach students the skills they do not have. In this study, the level of social emotional learning skills of social studies teachers, who aim to provide students with social emotional learning skills along with a wide variety of skills, was investigated. In the study,

social studies teachers' social emotional learning skills levels were investigated according to the age, gender, marital status and professional seniority.

Method

The study was carried out in the cross sectional survey design. The sample of the study consists of 217 social studies teachers working in different regions of Turkey. The data of study was obtained through Social Emotional Learning Scale-Young Adult Form. Due to abnormal distribution of data Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used to analyze the data.

Results

A cross-sectional survey model, one of the quantitative research methods, was used in this study to determine the social emotional learning skill levels of social studies teachers. In the study, statistical data were collected and analyzed from 217 social studies teachers. The findings obtained in the research were interpreted and the results of the research were presented. The results of the research were discussed within the scope of the results of similar studies in the literature. In the study, social studies teachers' social emotional learning skill levels; gender, age, marital status and professional seniority variables. In this context, data were collected and analyzed from the teachers included in the sample of the research with the Social Emotional Learning Scale-Young Adult Form. At the end of the research, it was determined that social studies teachers' social emotional learning skills (general) levels were higher within the scope of the total score they received from the Social Emotional Learning Scale-YF and the scores they received from the sub-dimensions of self-awareness, academic self-regulation, responsible decision-making, relationship skills and social awareness. On the other hand, it was also revealed that teachers' social emotional learning skill levels differed significantly according to gender, age, marital status and professional seniority.

Discussion and Conclusion

Depending on the results obtained in the research, it can be said that social studies teachers have high levels of social emotional learning skills.

Some suggestions have been developed depending on the results obtained in the research. Developed recommendations are presented below:

- Studies can be conducted to examine and compare the social-emotional learning skill levels of social studies teachers in different countries.
- Studies can be conducted to examine social studies teachers' social emotional learning skill levels within the scope of a wide variety of variables.
- In-service training programs can be implemented by the Ministry of National Education and school administrations in order to develop social studies teachers' social and emotional learning skills. Educational programs that encourage social studies teachers to provide students with social and emotional learning skills can be implemented.

Giriş

Yaşam, çok boyutlu bir yapıdır. Yaşamın temel değişkeni olan insan, söz konusu çok boyutluluk içerisinde varlığını sürdürebilmek için çeşitli niteliklere sahip olmak durumundadır. Öyle ki insan; karşı karşıya kaldığı sorunları çözmek, yaşam kalitesini artırmak ve içerisinde yaşadığı topluma katkıda bulunmak için sosyal ve duygusal yönlerini geliştirmek zorundadır. Nitekim sosyal ve aynı zamanda da duygusal bir varlık olan insanın mutlu olması ve kendisi ile çevresine yarar sağlaması; tutum, davranış, duygu ve düşünceleri arasında tutarlı birliktelik sağlamasıyla mümkün olmaktadır. Bir başka deyişle insanın mutlu ve fayda üreten birey olması, sosyal duygusal öğrenme becerilerinin gelişmiş olmasına bağlıdır.

Sosyal duygusal öğrenme becerileri, ilk olarak 1994 yılında kurulan Akademik Sosyal Duygusal Öğrenme için İşbirliği (CASEL) organizasyonu tarafından ortaya atılmıştır. Sosyal duygusal öğrenme becerileri bireyin çok yönlü gelişimine yöneliktir (Zins, Bloodworth, Weissberg & Walberg, 2004). Sosyal duygusal öğrenme becerileri; bireyin günlük yaşamında insanlarla pozitif ilişkiler kurmasını, kendisinin toplum içerisindeki yerini ve toplumla olan ilişkisini fark etmesini, hem kendi duygularını hem de etrafındaki insanların duygularını dikkate almasını, olay ve durumlar karşısında farklı açılardan bakmasını, çevresindekilerle işbirliği yapmasını ve davranışlarında etik ilkeleri gözetmesini içermektedir (Elias, Zins, Weissberg, Frey, Greenberg, Haynes & Torres, 1997). Diğer taraftan sosyal duygusal öğrenme becerileri, günlük yaşamda karşılaşılan sorunların çözümünde yapıcı tutum takınmaya ve sosyal düzenin sağlanmasına katkıda bulunmaya ilişkindir (Dusenbury, Calin, Domitrovich & Weissberg, 2015). Sosyal duygusal öğrenme becerileri, bireylerin sosyal ve duygusal yönleriyle birlikte akademik başarılarını da geliştirmektedir (Durlak, Weissberg, Dymnicki, Taylor & Schellinger, 2011). Sosyal duygusal öğrenme, beş temel değişkenden oluşmaktadır (Totan, 2014). Söz konusu değişkenler, Şekil 1’de gösterilmiştir:

Şekil 1. Sosyal duygusal öğrenme değişkenleri (Totan, 2014, s. 62 esas alınarak hazırlanmıştır.)

Şekil 1'e bakıldığında sosyal duygusal öğrenmenin öz farkındalık, sosyal farkındalık, akademik öz düzenleme (öz yönetim), ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme olmak üzere beş değişkenden oluştuğu görülmektedir.

Sosyal duygusal öğrenme, yukarıda açıklanan değişkenlerin toplandığı çatı kavramdır. Başka bir ifadeyle bireylerin söz konusu değişkenler kapsamında gelişmesi, sosyal duygusal öğrenme becerilerine sahip olmaları ile gerçekleşmektedir. Sosyal duygusal öğrenme değişkenleri, bireyin günlük yaşamında kullanacağı beceriler içermektedir (Merrell & Gueldner, 2010). Sosyal duygusal öğrenme becerilerinin günlük yaşama yönelik olmaları itibarıyla sosyal bilgiler eğitimiyle doğrudan ilişkili oldukları söylenebilir. Nitekim sosyal bilgiler eğitiminin odağında öğrencilere günlük yaşamda kullanabilecekleri bilgi, beceri ve değerler kazandırmak vardır (Öztürk & Deveci, 2016). Bu açıdan bakıldığında ilkökul ve ortaokul öğrencilerine sosyal duygusal öğrenme becerilerinin kazandırılması, sosyal bilgiler eğitimi ile sağlanmaktadır.

Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri

Sosyal bilgiler eğitiminin odağını, günlük yaşama ilişkin bilgi, beceri ve değerlerle donatılmış etkili vatandaşlar yetiştirmek oluşturur (Evans, 2004). Sosyal bilgiler dersi, Türkiye'de ilk olarak 1968 yılında yürürlüğe konan İlkokul Öğretim Programı ile ilkokullarda okutulmaya başlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi ardından 1998 İlköğretim Programı ve 2005 İlköğretim Programı ile ilkökul ve ortaokullarda okutulmuştur. Sosyal bilgiler dersi, günümüzde halen 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (SBDÖP) ile ilkökul ve ortaokullarda okutulmaya devam edilmektedir. 2018 SBDÖP'nin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı beceriler incelendiğinde söz konusu becerilerin sosyal duygusal

öğrenme becerileriyle örtüştükleri görülmektedir. 2018 SBDÖP’de yer alan becerilerden sosyal duygusal öğrenme becerileri ile doğrudan ilişkili olanlar, Şekil 2’de gösterilmiştir:

Öz farkındalık	•Öz denetim, Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, Yenilikçi düşünme, Problem çözme*
Sosyal farkındalık	•Gözlem, Empati*
Akademik öz düzenleme	•Harita okuryazarlığı, Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama*
İlişki Kurma	•İletişim, İş birliği, Sosyal katılım*
Sorumlu karar verme	•Karar verme, Kanıt kullanma*

*(MEB, 2018, s.9)

Şekil 2. 2018 SBDÖP’de yer alan becerilerin sosyal duygusal öğrenme değişkenlerine göre sınıflandırılması

Şekil 2’ye bakıldığında öz denetim, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, yenilikçi düşünme ve problem çözme becerilerinin sosyal duygusal öğrenmenin “öz farkındalık değişkeni” kapsamında yer aldığı görülmektedir. Söz konusu beceriler, bireyin sahip olduğu öz niteliklere ilişkin oldukları için ilgili değişken çerçevesinde değerlendirilmiştir. Şekil 2’de yer alan değişkenlerden “sosyal farkındalığın” ise gözlem ve empati becerilerini içerdiği görülmektedir. Gözlem ve empati, bireyin çevresine ilişkin farkındalığını ve çevresindeki bireylerin duygu ve düşüncelerini önemsemesine yöneliktir. Bu bağlamda söz konusu beceriler, sosyal farkındalık değişkeni kapsamında değerlendirilmiştir. Öte yandan Şekil 2’de sosyal duygusal öğrenme değişkenlerinden “akademik öz düzenlemenin” harita okuryazarlığı ile tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama becerilerini kapsadığı görülmektedir. Söz konusu becerilere akademik beceriler olmalarına bağlı olarak akademik öz düzenleme değişkeni içerisinde yer verilmiştir.

Şekil 2’de yer alan bir diğer sosyal duygusal öğrenme değişkeni olan “ilişki kurmanın” ise iletişim, iş birliği ve sosyal katılım becerilerini içerdiği görülmektedir. Sözü edilen beceriler, bireyin çevresindeki diğer bireylerle olan ilişkilerine yöneliktir. Bu itibarla ilişki kurma değişkeni dâhilinde değerlendirilmiştir. Şekil 2’de yer alan son sosyal duygusal öğrenme değişkeni olarak “sorumlu karar verme”, 2018 SBDÖP’de yer alan karar verme ve kanıt kullanma becerilerini kapsamaktadır. Karar verme ve kanıt kullanma becerileri; doğru

kararlar almaya, karar vermekten korkmamaya, karar verirken somut kanıtlardan yararlanmaya yönelik olmaları itibarıyla ilgili değişken dâhilinde değerlendirilmiştir.

Sosyal duygusal öğrenme becerileri ve sosyal bilgiler dersinin kazandırmayı amaçladığı beceriler incelendiğinde, sosyal bilgiler dersi becerilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerini kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında sosyal bilgilerin öğrencileri farklı becerilerin yanı sıra sosyal duygusal öğrenme becerileriyle de donatmaya yönelik bir ders olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler dersiyle öğrencilere sosyal duygusal öğrenme becerilerinin kazandırılabilmesi için öncelikle sosyal bilgiler öğretmenlerinin söz konusu becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde öğretmenler kendilerinin sahip olmadığı becerileri öğrencilere kazandırmada yetersiz kalacaklardır. Bu çalışmada öğrencilere çok çeşitli becerilerle birlikte sosyal duygusal öğrenme becerilerini de kazandırmayı amaçlayan sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin hangi düzeyde olduğu araştırılmıştır.

Araştırmanın konusuyla ilgili alanyazın incelemesinde sosyal duygusal öğrenme becerilerini konu edinen çok sayıda araştırmaya (Kabakçı & Korkut, 2010; Sarıkoç & Kaplan, 2017) rastlanmıştır. Söz konusu araştırmalardan bazıları özetlenerek aşağıda sunulmuştur:

Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) yaşayan Latin kökenli ergen bireylerin farkındalık düzeyleri ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen Lu, Huang, Cheung, Rios ve Chen, (2021), farkındalık ve sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Baydan (2010), ilkökul öğrencilerinin sosyal duygusal beceri algılarını ölçmeyi amaçladığı çalışmasında dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik bir sosyal duygusal beceri programı geliştirerek uygulamıştır. Baydan (2010), araştırma sonunda söz konusu programın öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin gelişimine katkı sağladığını belirlemiştir. Müzik ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkiyi araştıran Yanko ve Yap (2020), müzik ile gerçekleştirilen eğitimin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin kazandırılmasında etkili olduğunu belirlemişlerdir. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri ile mesleki benlik saygısı ve akademik branş memnuniyetleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Sarıkoç ve Kaplan (2017), mesleki benlik saygısı, akademik branş memnuniyeti ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Aksoy (2020), ergen bireylerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerini çeşitli

değişkenler kapsamında irdelediği çalışmasında, sosyal duygusal öğrenme düzeyinin; cinsiyet, okul türü ve eğitim alanı değişkenlerine göre farklılaştığını belirlemiştir.

Alanyazında sosyal duygusal öğrenme becerilerine ilişkin çok sayıda çalışma yer almasına rağmen sosyal duygusal öğrenme becerilerini sosyal yaşamı doğrudan konu edinen sosyal bilgiler dersi kapsamında irdeleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durumun alanyazın açısından eksiklik oluşturduğu belirlenmiştir. Yukarıda sosyal duygusal öğrenme becerileri ile sosyal bilgiler dersi arasındaki ilişki ortaya konarak sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın dayanakları oluşturulmuştur. Sosyal bilgilerin öğrencilere okul eğitimi yoluyla sosyal duygusal öğrenme becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir ders olması kapsamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin söz konusu becerilerinin hangi düzeyde olduğunun ortaya konması önemlidir. Bu araştırmanın sahip olduğu özgünlük ve ortaya koyduğu istatistiksel sonuçlar itibarıyla alanyazındaki eksikliği gidereceği ve benzer çalışmalar yapan araştırmacılara kaynak oluşturacağı varsayılmaktadır.

Amaç

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin incelenmesi kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme düzeyi ile öz farkındalık, akademik öz düzenleme, sorumlu karar verme, ilişki becerileri ve sosyal farkındalık düzeyleri nedir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenlerine göre sosyal duygusal öğrenme düzeyleri ile öz farkındalık, akademik öz düzenleme, sorumlu karar verme, ilişki becerileri ve sosyal farkındalık düzeyleri arasında fark var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama modeli, araştırmanın örneklem grubundan bir defada veri toplanmasına yöneliktir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). Araştırmada kesitsel tarama modelinin kullanılmasındaki neden, örneklem grubundan araştırmanın amacına kapsamında tek seferde veri toplanmış olmasıdır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Türkiye’de görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılım, gönüllük esasına dayalı olduğundan araştırmada yer almak isteyen tüm katılımcılar araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu kapsamda araştırmının örnekleme, çalışma evreninden kolay örnekleme yolu ile belirlenmiştir. Kolay örnekleme, araştırmının konusuna yönelik verilerin en basit yollarla elde edilmesine dayanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2013). Örneklem grubunda yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerine ilişkin kişisel bilgiler, Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1. Örneklem grubunda yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerine ilişkin kişisel bilgiler

Değişken	Özellik	f	%
Cinsiyet	Kadın	126	58.1
	Erkek	91	41.9
	Toplam	217	100
Yaş	20-34	105	48.35
	35-44	49	22.6
	45-54	49	22.6
	55+	14	6.45
	Toplam	217	100
Medeni Durum	Evli	140	64.5
	Bekâr	77	35.5
	Toplam	217	100
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	98	45.2
	6-10 yıl	56	25.8
	11-15 yıl	35	16.1
	16+ yıl	28	12.9
	Toplam	217	100
Görev Bölgesi	Marmara	83	38.25
	İç Anadolu	36	16.58
	Ege	28	12.9
	Akdeniz	17	7.83
	Karadeniz	9	4.14
	Güneydoğu Anadolu	22	10.15
	Doğu Anadolu	22	10.15
Toplam	217	100	

Tablo 1’de yer aldığı üzere araştırmının örneklem grubunda yer alanların % 58.1’i kadın, % 41.9’u ise erkektir. Örnekleme grubunda yer alanların % 48.35’inin 20-34 yaş; % 22.6’sının 35-44 yaş; yine % 22.6’sının 45-54 yaş aralığında, % 6.5’inin ise 55 ve üzeri yaşlarda oldukları görülmektedir. Ayrıca örneklem grubundakilerin % 64.5’inin evli; % 35.5’inin ise bekâr

olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan örneklemin % 45.2'nin 1-5 yıl arası; % 25.8'inin 6-10 yıl arası; % 16.1'inin 11-15 yıl arası ve % 12.9'unun 16 yıl ve üzerinde görev yapan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların görev bölgelerine ilişkin bilgiler ise şöyledir: Katılımcıların % 38.25'i Marmara, % 16.58'i İç Anadolu, % 12.9'u Ege, % 7.83'ü Akdeniz, % 4.14'ü Karadeniz, % 10.15'i Güneydoğu Anadolu ve geriye kalan % 10.15'i ise Doğu Anadolu bölgesinde görev yapmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Karacan-Özdemir ve Büyükçolpan (2021) tarafından geliştirilen Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği Genç-Yetişkin Formu (SDÖÖ-GF) kullanılmıştır. Veri toplama aracı; 20 madde ve öz farkındalık, akademik öz düzenleme, sorumlu karar verme, ilişki becerileri ve sosyal farkındalık olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Beşli Likert tipinde olan ölçeğe ilişkin bilgiler, Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2. SDÖÖ-GF'nin alt boyutları ve maddelerine ilişkin genel bilgiler

Alt boyutlar	Maddeler	Alınabilecek minimum puan	Alınabilecek maksimum puan	Normal değerler
Öz farkındalık	1, 2, 7, 10, 13, 19	6	30	
Akademik öz düzenleme	4, 8, 16	3	15	
Sorumlu karar verme	5, 9, 12, 17	4	20	2.5 – 3.5
İlişki becerileri	6, 11, 15, 20	4	20	
Sosyal farkındalık	3, 14, 18	3	15	
SDÖÖ-GF (Toplam)	1 - 20	20	100	

Karacan-Özdemir ve Büyükçolpan (2021), SDÖÖ-GF'nin güvenilirliğini araştırmak amacıyla yaptıkları Cronbach's Alpha testinde SDÖÖ-GF'nin bütününde .86; öz farkındalık boyutunda .77; akademik öz düzenleme boyutunda .73; sorumlu karar verme boyutunda .71; ilişki becerileri boyutunda .71 ve sosyal farkındalık boyutunda .63 değerlerine ulaşmışlardır. SDÖÖ-GF'nin bu araştırma açısından kullanılabilirliğini kontrol etmek amacıyla güvenilirlik çalışması tekrarlanmış ve Cronbach's Alpha kat sayıları hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. SDÖÖ-GF'nin cronbach's alpha güvenilirlik katsayıları

Boyut	α
SDÖÖ-GF (Toplam)	.93
Öz farkındalık	.67
Akademik öz düzenleme	.66
Sorumlu karar verme	.73
İlişki becerileri	.78
Sosyal farkındalık	.64

Tablo 3'te yer alan değerlere bakıldığında SDÖÖ-GF'nin bu araştırma için yapılan güvenilirlik çalışmasında ulaşılan değerlerin Karacan-Özdemir ve Büyükçolpan'ın (2021) ortaya koyduğu değerlere yakın olduğu ve .60'ın üzerinde (Özdamar, 2002) oldukları görülmektedir. Ulaşılan sonuçlar itibarıyla SDÖÖ-GF'nin bu araştırma açısından güvenilirlik düzeyinin iyi ve kabul edilebilir olduğuna ve araştırma verilerinin toplanması için uygun bir araç olduğuna karar verilmiştir.

Araştırmanın verilerinin toplanması sürecinde SDÖÖ-GF, araştırmanın örneklem grubunda yer alan kişilere Google Formlar üzerinden gönderilmiş ve doldurmaları istenmiştir. SDÖÖ-GF, 483 sosyal bilgiler öğretmenine gönderilmiştir. Öğretmenlerden 217'si formu eksiksiz biçimde doldurarak geri göndermiştir. Söz konusu öğretmenlerin doldurduğu formlar, düzenlenerek sayısallaştırılmış ve çözümleme için hazırlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verilerinin çözümlenmesinden önce çözümlemede hangi testlerin kullanılacağını belirlemek amacıyla verilerin normallik dağılımına bakılmıştır. Bu verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri ile Kolmogorov Smirnov (K-S) testi sonuçlarına bakılmıştır. K-S testinin yapılmasının nedeni, örneklem grubundaki kişi sayısının 35'ten fazla (McKillup, 2012) olmasıdır. Ulaşılan değerler, Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4. SDÖÖ-GF'den elde edilen verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri ile K-S testi sonuçları

Boyut	Çarpıklık		Basıklık		K-S
	Çarpıklık	Standart hata	Basıklık	Standart hata	
SDÖÖ-GF (Toplam)	-.043	.165	-1.272	.329	.000
Öz farkındalık	.022	.165	-1.159	.329	.000
Akademik öz düzenleme	.049	.165	-1.472	.329	.000
Sorumlu karar	-.274	.165	-1.362	.329	.000

verme					
İlişki becerileri	-.117	.165	-1.632	.329	.000
Sosyal farkındalık	.511	.165	-1.306	.329	.000

Tablo 4'e bakıldığında SDÖÖ-GF'nin toplamının ve tüm alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile 1 (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2018) arasında yer almadığı görülmektedir. Öte yandan K-S testi sonuçlarının da SDÖÖ-GF'nin tamamında .05'in altında olduğu görülmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile 1 arasında yer almaması ve K-S testi sonuçlarının .05'ten küçük (Büyüköztürk vd., 2013) çıkmış olması itibarıyla araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesinde parametrik olmayan testlerin kullanılması gerektiğine karar verilmiştir. Bu kapsamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri cinsiyet ve medeni durum değişkenleri kapsamında incelenirken Mann Whitney U testi, yaş ve mesleki kıdem değişkenleri kapsamında incelenirken Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmada ayrıca etki büyüklüğü de raporlanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde güven aralığı % 95 olarak alınmıştır. Araştırmada ulaşılan 1.00 – 1.79 puan aralığı, çok düşük; 1.80 – 2.59 puan aralığı, düşük; 2.60 – 3.39 puan aralığı, orta; 3.40 – 4.19 puan aralığı, yüksek ve 4.20 – 5.00 puan aralığı, çok yüksek biçiminde değerlendirilmiştir. Araştırma sürecinin araştırmanın değişkenleri arasındaki uyumu kontrol etmek amacıyla araştırma uyum matrisinden (Kaya & Bayram, 2021) yararlanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri; cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenleri bağlamında araştırılmıştır. Bu kapsamda SDÖÖ-GF ile araştırmanın örnekleminde yer alan kişilerden veriler toplanmış ve çözümlenmiştir. Ulaşılan bulgular; öğretmenlerin SDÖÖ-GF'den aldıkları puanların genel ortalaması, öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki kıdeme göre sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri biçiminde tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın örneklem grubunun sosyal duygusal öğrenme becerileri ortalamasının belirlenmesi amacıyla betimsel istatistik yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SDÖÖ-GF'den aldıkları puanlara yönelik betimsel istatistikler

Boyut	Ortalama	Standart sapma
SDÖÖ-GF (Toplam)	3.98	.68
Öz farkındalık	4.01	.61
Akademik öz düzenleme	3.97	.84
Sorumlu karar verme	4.11	.73
İlişki becerileri	4.01	.78
Sosyal farkındalık	3.72	.85

Tablo 5'te görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmenlerinin SDÖÖ-GF'nin toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlar, 3.40-4.19 aralığında yer almaktadır. Bu itibarla sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin SDÖÖ-GF'nin toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlar kapsamında yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerine bakılmıştır. Bu kapsamda Mann Whitney U testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SDÖÖ-GF'den aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre Mann Whitney U Testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	<i>n</i>	Sıralı ortalama	Sıralar toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>	Fark	<i>r</i>
Sosyal duygusal öğrenme (Genel)	Kadın	126	118.92	14983.50	4483.50	.01	Kadın > Erkek	-.187
	Erkek	91	95.27	8669.50				
	Toplam	217						
Öz farkındalık	Kadın	126	116.78	14714.00	4753.00	.02	Kadın > Erkek	-.148
	Erkek	91	98.23	8939.00				
	Toplam	217						
Akademik öz düzenleme	Kadın	126	122.42	15424.50	4042.50	.00	Kadın > Erkek	-.260
	Erkek	91	90.42	8228.50				
	Toplam	217						
Sorumlu karar verme	Kadın	126	116.78	14714.00	4753.00	.03	Kadın > Erkek	-.149
	Erkek	91	98.23	8939.00				
	Toplam	217						
İlişki becerileri	Kadın	126	118.53	14934.50	4532.50	.01	Kadın > Erkek	-.183
	Erkek	91	95.81	8718.50				
	Toplam	217						
Sosyal farkındalık	Kadın	126	113.86	14346.50	5120.50	.11	-	-.093
	Erkek	91	102.27	9306.50				
	Toplam	217						

Tablo 6’da yer alan bilgiler kapsamında örneklem grubunun sosyal duygusal öğrenme (genel) düzeyleri ($U=4483.50;p<.05$), cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri arasında kadın öğretmenler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ayrıca öz farkındalık ($U=4753.00;p<.05$), akademik öz düzenleme ($U=4042.50;p<.05$), sorumlu karar verme ($U=4753.00;p<.05$) ve ilişki becerileri ($U=4532.50;p<.05$) boyutlarında da cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sosyal farkındalık alt boyutunda ise ($U=5120.50;p>.05$) kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların cinsiyetine göre farklılık gösteren sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri ile öz farkındalık, akademik öz düzenleme, sorumlu karar verme ve ilişki becerileri ($r>.10$) alt boyutlarının etki büyüklükleri incelendiğinde “düşük” etki büyüklüğüne sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmada ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerine bakılmıştır. Bu kapsamda Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Testin sonuçları, Tablo 7’de gösterilmiştir:

Tablo 7. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SDÖÖ-GF’den aldıkları puanların yaş değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

Boyut	Yaş	<i>n</i>	Sıralı ortalama	Serbestlik derecesi	χ^2	<i>p</i>	Fark	η^2
Sosyal duygusal öğrenme (Genel)	20-34	105	94.30	3	13.62	.00	35-44 > 20-34; 55+ > 20-34	.040
	35-44	49	129.50					
	45-54	49	113.00					
	55+	14	133.50					
	Toplam	217						
Öz farkındalık	20-34	105	95.70	3	12.65	.00	35-44 > 20-34; 55+ > 20-34	.035
	35-44	49	121.50					
	45-54	49	114.00					
	55+	14	147.50					
	Toplam	217						
Akademik öz düzenleme	20-34	105	99.20	3	10.22	.01	55+ > 20-34	.024
	35-44	49	126.00					
	45-54	49	104.50					
	55+	14	138.75					
	Toplam	217						
Sorumlu karar verme	20-34	105	90.57	3	26.18	.00	35-44 > 20-34; 55+ > 20-34	.099
	35-44	49	131.00					
	45-54	49	111.50					

	55+	14	161.50					
	Toplam	217						
İlişki becerileri	20-34	105	97.57					
	35-44	49	134.50	3	12.21	.00	55+ > 20-34	.033
	45-54	49	107.50					
	55+	14	110.75					
	Toplam	217						
Sosyal farkındalık	20-34	105	98.27					
	35-44	49	117.00	3	9.06	.02	55+ > 20-34	.019
	45-54	49	114.00					
	55+	14	144.00					
	Toplam	217						

Tablo 7 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sosyal duygusal öğrenme (genel) beceri düzeyleri ($p < .01$) ile tüm alt boyutlardaki ($p < .01$) düzeylerde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Tablo 7’de farkın hangi yaş seviyeleri arasında olduğuna ilişkin bilgilere bakıldığında; sosyal duygusal öğrenme (genel) puanlarına göre 20-34 ile 35-44 seviyeleri arasında 35-44 seviyesi lehine; 20-34 ile 55+ seviyeleri arasında ise 55+ seviyesi lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Aynı biçimde öz farkındalık alt boyutunda da 20-34 ile 35-44 seviyeleri arasında 35-44 seviyesi lehine; 20-34 ile 55+ seviyeleri arasında ise 55+ seviyesi lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Akademik öz düzenleme boyutunda 20-34 ile 55+ seviyeleri arasında 55+ seviyesi lehine anlamlı fark olduğu anlaşılmaktadır. Sorumlu karar verme boyutunda 20-34 ile 35-44 seviyeleri arasında 35-44 seviyesi lehine; 20-34 ile 55+ seviyeleri arasında 55+ seviyesi lehine bir farkın söz konusu olduğu görülmektedir. İlişki becerileri ve sosyal farkındalık boyutlarında ise 20-34 ile 55+ seviyeleri arasında 55+ seviyesi lehine fark olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan katılımcıların yaşına göre farklılık gösteren sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri ile tüm alt boyutlarının ($\eta^2 > .14$) “geniş” etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerin medeni durumlarına göre sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri araştırılmıştır. Bu kapsamda Mann Whitney U testi yapılmıştır. Test sonuçları, Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SDÖÖ-GF’den aldıkları puanların medeni durum değişkenine göre Mann Whitney U Testi sonuçları

Boyut	Medeni durum	<i>n</i>	Sıralı ortalama	Sıralar toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>	Fark	<i>r</i>
Sosyal duygusal öğrenme (Genel)	Evli	140	103.23	14451.50	4581.500	.06	-	-.125
	Bekâr	77	119.50	9201.50				
	Toplam	217						
Öz farkındalık	Evli	140	99.73	13961.50	4091.500	.00	Bekâr > Evli	-.202
	Bekâr	77	125.86	9691.50				
	Toplam	217						
Akademik öz düzenleme	Evli	140	100.95	14133.00	4263.500	.01	Bekâr > Evli	-.178
	Bekâr	77	123.64	9520.00				
	Toplam	217						
Sorumlu karar verme	Evli	140	106.03	14843.50	4973.500	.33	-	-.065
	Bekâr	77	114.41	8809.50				
	Toplam	217						
İlişki becerileri	Evli	140	103.58	14500.50	4630.500	.08	-	-.119
	Bekâr	77	118.86	9152.50				
	Toplam	217						
Sosyal farkındalık	Evli	140	104.63	14647.50	4777.500	.15	-	-.096
	Bekâr	77	116.95	9005.50				
	Toplam	217						

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme (genel) düzeyleri medeni durum değişkenine göre incelendiğinde sosyal duygusal öğrenme becerileri düzeyi ($p > .01$) ile sorumlu karar verme ($p > .01$), ilişki becerileri ($p > .01$) ve sosyal farkındalık ($p > .01$) düzeyleri bakımından evli ve bekâr öğretmenler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Öte yandan öz farkındalık ($p < .01$) ve akademik öz düzenleme ($p < .01$) boyutları arasında ise bekâr katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bekâr katılımcılar lehine anlamlı farklılık oluşturan öz farkındalık ve akademik öz düzenleme alt boyutlarının ($r > .10$) etki büyüklükleri incelendiğinde “düşük” etki büyüklüğüne sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmada ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki kıdem durumlarına göre sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri araştırılmıştır. Bu kapsamda Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 9’da gösterilmiştir:

Tablo 9. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SDÖÖ-GF'den aldıkları puanların mesleki kıdem değişkenine göre Kruskal Wallis testi sonuçları

Boyut	Mesleki kıdem	<i>n</i>	Sıralı ortalama	Serbestlik derecesi	χ^2	<i>p</i>	Fark	η^2
Sosyal duygusal öğrenme (Genel)	1-5 yıl	98	99.00					
	6-10 yıl	56	116.88	3	11.014	.012	1-4; 2-4	.028
	11-15 yıl	35	99.90					
	15+ yıl	28	139.63					
	Toplam	217						
Öz farkındalık	1-5 yıl	98	99.25					
	6-10 yıl	56	112.06	3	14.123	.003	1-4; 3-4	
	11-15 yıl	35	100.60					.042
	15+ yıl	28	147.50					
	Toplam	217						
Akademik öz düzenleme	1-5 yıl	98	102.25					
	6-10 yıl	56	117.31	3	12.144	.007	1-4; 3-4	.033
	11-15 yıl	35	90.80					
	15+ yıl	28	138.75					
	Toplam	217						
Sorumlu karar verme	1-5 yıl	98	92.75					
	6-10 yıl	56	122.13	3	23.398	.000	1-4; 2-4; 3-4	.086
	11-15 yıl	35	99.90					
	15+ yıl	28	151.00					
	Toplam	217						
İlişki becerileri	1-5 yıl	98	104.00					
	6-10 yıl	56	118.63	3	5.348	.148	-	.001
	11-15 yıl	35	95.70					
	15+ yıl	28	123.88					
	Toplam	217						
Sosyal farkındalık	1-5 yıl	98	101.25					
	6-10 yıl	56	109.44	3	16.410	.001	1-4; 3-4	.053
	11-15 yıl	35	96.40					
	15+ yıl	28	151.00					
	Toplam	217						

Tablo 9 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme (genel) düzeylerinde mesleki kıdem değişkenine göre ($p < .01$) ve ilişki becerileri alt boyutu dışındaki tüm alt boyutlardaki ($p < .01$) düzeylerinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Tablo 9'da farkın hangi mesleki kıdem seviyeleri arasında olduğuna ilişkin bilgilere bakıldığında; sosyal duygusal öğrenme (genel) puanlarına göre 1-5 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine; 6-10 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Öz farkındalık alt boyutunda 1-5 ile 15+ yıl seviyeleri

arasında 15+ yıl seviyesi lehine; 11-15 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine anlamlı fark olduğu anlaşılmaktadır. Aynı biçimde akademik öz düzenleme boyutunda 1-5 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine; 11-15 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Sorumlu karar verme boyutunda ise 1-5 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine; 6-10 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine; 11-15 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine anlamlı fark olduğu anlaşılmaktadır. Sosyal farkındalık boyutunda 1-5 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine; 11-15 ile 15+ yıl seviyeleri arasında 15+ yıl seviyesi lehine bir farkın söz konusu olduğu görülmektedir. Diğer taraftan katılımcıların mesleki kıdemine göre farklılık gösteren sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri ile öz farkındalık, akademik öz düzenleme, sorumlu karar verme ve sosyal farkındalık alt boyutlarının ($\eta^2>.14$) “geniş” etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu sonucu tartışmak amacıyla ilgili alanyazın incelenmiştir. Kabakçı ve Korkut (2010), ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerini çeşitli değişkenler açısından inceledikleri çalışmada, sosyal duygusal öğrenme becerilerinin; cinsiyet, sınıf ve sosyo-ekonomik düzey kapsamında farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Şara ve Hasanoğlu (2015), dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerini inceledikleri çalışmada, öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin genel olarak yüksek çıktığını belirlemişlerdir. Poulou (2017), öğretmenlerle yaptığı çalışmasında, öğretmenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin orta olduğunu ve çeşitli değişkenlerle ilişkili olduğunu belirlemiştir.

Araştırmada kadın öğretmenlerin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin erkek öğretmenlerinkine göre yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aygün ve Taşkın (2017), ilkökul öğrencileriyle yürüttükleri çalışmada bu çalışmanın sonuçlarının aksine cinsiyetin sosyal duygusal öğrenme becerileri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Jones, Brown ve Alber'in (2011) yaptıkları çalışmada kız çocuklarının erkek çocuklarına göre daha yüksek sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyine sahip olduklarını belirlemişlerdir. Taylor, Liang, Tracy, Williams ve Siegle (2002), tarafından gerçekleştirilen çalışmada sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Araştırmada sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin genç yaş grubu ile orta yaş grubu arasında orta yaş grubu lehine, genç yaş grubu ile ileri yaş grubu arasında ileri yaş grubu lehine farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan alanyazın incelemesinde bu araştırmanın sonuçlarının aksine sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyinin yaş değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşan çalışmalara rastlanmıştır. Söz konusu çalışmalar, bu çalışmaya göre yaş aralıklarını daha dar tutmuşlardır. Örneğin Kuyulu (2015), liselerde eğitim gören öğrencilerle yürütmüş olduğu araştırmasında bu araştırmadan farklı olarak sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyinin yaşa göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Aynı biçimde Merter (2013) de ortaokul öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmasında, sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin yaşa bağlı değişim göstermediğini belirlemiştir. Albakır-Yavuz (2019) da sosyal duygusal öğrenme becerileri ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığını saptamıştır.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin medeni durumlarına göre sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri arasında genel olarak bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Öte yandan öz farkındalık ve akademik öz düzenleme kapsamında ise bekâr katılımcıların daha yüksek düzeye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonucun tartışılması amacıyla yapılan alanyazın taramasında sosyal duygusal öğrenme becerilerini medeni durum kapsamında inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinde mesleki kıdeme göre anlamlı bir fark olduğuna ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Söz konusu sonuçları benzer çalışmalar kapsamında tartışmak amacıyla yapılan alanyazın incelemesinde sosyal duygusal öğrenme becerilerini mesleki kıdeme göre inceleyen herhangi bir çalışmanın varlığına rastlanmamıştır.

Araştırma sonunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri (genel) düzeylerinin SDÖÖ-GF'den aldıkları toplam puan kapsamında ve öz farkındalık, akademik öz düzenleme, sorumlu karar verme, ilişki becerileri ve sosyal farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar kapsamında yüksek çıktığı belirlenmiştir. Öte yandan öğretmenlerin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı biçimde farklılaştığı da ortaya konmuştur.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara bağlı olarak birtakım öneriler geliştirilmiştir. Söz konusu öneriler, şöyledir:

- Farklı ülkelerdeki sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerinin irdelenmesi ve karşılaştırılmasına yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerini çok çeşitli değişkenler kapsamında inceleyen çalışmalar yapılabilir.
- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin geliştirilmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı ve okul yönetimleri tarafından hizmet içi eğitim programları uygulanabilir.
- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere sosyal duygusal öğrenme becerileri kazandırmalarını teşvik edici eğitim programları uygulanabilir.

Etik Kurul Belgesi

Etik Kurul Komisyon Adı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik

Kurulu

Etik Kurul Belge Tarihi: 26/01/2022

Etik Kurul Belgesi Sayı ve Numara: E-95531838-050.99-31729

Yazar Katkı Beyanı

Hüseyin BAYRAM: Kavramsallaştırma, metodoloji, verilerin toplanması, işlenmesi, analizi, yorumlanması, denetim, inceleme-yazma ve düzenleme.

Kaynaklar

- Aksoy, Ö. N. (2020). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin incelenmesi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 576-590.
- Albakır-Yavuz, Ö. (2019). *Özel yetenekli olan ve olmayan öğrencilerde empatik eğilim ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aygün, H. E., & Taşkın, Ç. Ş. (2017). 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13(3), 430-454.
- Baydan, Y. (2010). *Sosyal-duygusal beceri algısı ölçeği'nin geliştirilmesi ve sosyal-duygusal beceri programının etkililiği*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Pegem Akademi Yayınları.

- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta analysis of school based universal Interventions. *Child Development, 82*, 405-432.
- Dusenbury, L., Calin, S., Domitrovich, C., & Weissberg, R. (2015). *What does evidence based instruction in social and emotional learning actually look like in practice?* Collaborative for academic, social, and emotional learning (CASEL). <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED574862.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., & Torres, J. (1997). *Promoting social and emotional learning: Guidelines for educators*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Evans, R. W. (2004). *The social studies wars: What should we teach the children?* Teachers College Press.
- Jones, S. M., Brown J. L., & Aber, J. L. (2011). Two year impacts of a universal school-based social-emotional and literacy intervention: An experiment in translational developmental research. *Child Development, 82*, 533-554.
- Kabakçı, Ö. F., & Korkut, F. (2010). 6-8. Sınıftaki öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 33*(148), 77-86.
- Karacan-Özdemir, N., & Büyükçolpan, H. (2021). A scale development study: Social emotional learning scale young adult form (SELS-YF). *Kastamonu Eğitim Dergisi, 29*(4), 205-218. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.%20822770>
- Kaya, E., & Bayram, H. (2021). Utilization of the research compliance matrix in educational research design and evaluation: A design based research. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 6*(15), 887-944.
- Kuyulu, İ. (2015). *Spor lisesi ve Anadolu liselerinde öğrenim gören orta öğretim öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Lu, S., Huang, C. C., Cheung, S. P., Rios, J. A., & Chen, Y. (2021). Mindfulness and social emotional skills in Latino pre-adolescents in the US: The mediating role of executive function. *Health & Social Care in the Community, 29*(4), 1010-1018.
- McKillup, S. (2012). *Statistics explained: An introductory guide for life scientists*. Cambridge University Press.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Merrell, K. W., & Gueldner, B. A. (2010). *Social and emotional learning in the classroom: Promoting mental health and academic success*. The Guilford Press.
- Merter, K. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Maltepe İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlarla istatistiksel veri analizi-1*. Kaan Kitabevi.

- Öztürk, C., & Deveci H. (2016). Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının değerlendirilmesi. C. Öztürk (Eds.). *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları içinde* (s. 1-40). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Poulou, M. S. (2017). An examination of the relationship among teachers' perceptions of social-emotional learning, teaching efficacy, teacher-student interactions, and students' behavioral difficulties. *International Journal of School & Educational Psychology*, 5(2), 126-136. <https://doi.org/10.1080/21683603.2016.1203851>
- Sarıkoç, G., & Kaplan, M. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri, mesleki benlik saygısı ve akademik branş memnuniyetleri arasındaki ilişki. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 25(3), 201-208.
- Şara, P., & Hasanoğlu, G. (2015). 4. Sınıf öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 12(2), 775-786.
- Taylor, C. A., Liang, B., Tracy, A. J., Williams, L. M., & Siegle, P. (2002). Gender differences in middle school adjustment, physical fighting, and social skills: Evaluation of a social competency program. *The Journal of Primary Prevention*, 23, 259-272.
- Totan, T. (2014). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri kapsamında sosyal ve duygusal öğrenmenin değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 57-70.
- Yanko, M., & Yap, P. (2020). A symbiotic link between music, movement, and social emotional learning: Mindful learning in early learners. *Learning Landscapes*, 13(1), 249-264. <https://doi.org/10.36510/learnland.v13i1.1018>
- Zins, J. E., Bloodworth, M. R., Weissberg, R. P., & Walberg, H. J. (2004). The scientific base linking social and emotional learning to school success. J. E. Zins, R. P. Weissberg, M. C. Wang, & H. J. Walberg (Eds.). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* içinde (s. 3-22). Teachers College, Columbia University.